

IN HET VELD – op zoek naar de bobak

Het is een mooie zomerse dag. Rijdend over de steppen in Lugansk Oblast, een uithoek van Oekraïne op de grens met Rusland, klinkt overal gezoem, gekras en get-sjirp van insecten. Het is de droge hete zomer van 2010 met veel branden in Rusland.

We brengen de (restanten van) steppen in kaart in Belovodsk en Antracite Raion. Steppen zijn natuurlijke graslanden, met slechts 250 -500 mm neerslag. Ooit was Oekraïne (groter dan Duitsland!) grotendeels bedekt met steppen. Die gingen op de schop en zo werd Oekraïne de graanschuur van Rusland en Europa; van de steppen is nu nog maar 10% over. Deze regio heeft een extreem rijke flora en fauna en is een hotspot voor biodiversiteit, met soorten als bobak (steppemarmot), steppekiekendieven, steppebunging, berkenmuis en zevenslaper.

Vitalii, een lokale GIS-student, heeft met satellietbeelden een kaart gemaakt van de steppen en graslanden. We controleren de kaarten en markeren de waardevolle steppen. Met een oude Lada Niva rijden we door afgelegen reservaten, met twee lokale jagers als gids. Dorpen waar de tijd heeft stilgestaan, vrouwen verkopen

groente en flessen melk langs de weg, kalkoenen scharrelen op de mestvaalt. In de landerige hitte staan brommers en motoren bij de kroeg annex lokale winkel. Onze gids neemt wodka als lunch. In Antracite Raion zie ik illegale open kolenmijnen zoals ik nog nergens gezien heb, soms 100 meter diep, waar geen arbodienst komt.

Volgens de jagers zijn er wel 2000 illegale kolenmijnen. Er staan enorme trucks zonder nummerplaten, de wegen zijn kapot gereden en dorpen zijn grijs van het stof. Als ik een foto wil maken van een motor met zijspan word ik gewaarschuwd dat dat niet gewenst is: hier regeert de maffia.

Met de kaarten ontwerpen we een ecologisch netwerk voor Lugansk Oblast. We bezoeken ook boerenbedrijven en kijken naar de economische perspectieven als ze steppen opnemen in hun bedrijfsvoering. Extensief gemaaide steppen herstellen zich sneller, leveren ruwvoer voor het vee en als deel van het Econet kunnen ze beschermd worden. Dit vergt wel een investering. Na een week veldwerk presenteren we de plannen bij het districtshoofd. In de herfst van 2011 wordt het plan aangenomen door de doema. De EU opent een investeringsfonds voor de boerenbedrijven en het Econet is daarmee succesvol beleid

geworden voor natuurherstel.

Op 17 juli 2014 zie ik beelden van de MH17 die neergehaald is door separatisten. Ik was slechts enkele kilometers van die plek. Van een slaperige streek veranderde deze plek in de frontlinie tussen Oost en West. Er wordt afgeperst, brand gesticht en vermoord, en het Econet is geschiedenis.

THEO VAN DER SLUIS